„ЗАСТАВА“ излази редовно: редом петком недељом, на целом табаку, а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на пола године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру).
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин. на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. одсваке врсте оваких ситних слова, а за жиг плаћа се по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а предплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад у дунавској улици.
РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 154. У Новоме Саду у недељу 5. (17.) октобра 1880. ГОДИНА XV.

ПОЛОЖАЈ НА ИСТОКУ.

Δ Таман велесиле у речи беху, како ће после онаке увреде од стране Порте даље поступити противу ње, кад допаде глас, да је султан преко ноћ издао, а Асим сутра дан посланицима велесила доставио ираду, којом се Улцињ Црној Гори безусловно предаје.

Сад је познат и садржај те ираде.

Каже се, да су немачки и француски, а уз њи и аустро-угарски посланици испословали ту ираду, да би свакој даљој екзекуцији противу Турске крај учинили. Зазор им је био после онаког од Порте Европи даног шамара не поћи даље са Енглеском а још би већи зазор био заостати, па или судбину Турске предати Енглеској, Русији и источним народима у руке, или међусобно рат заподети. Можда је која од „конзервативни“ велесила кумовала Портиној ноти од 3. окт. п. р. рачунајући, да ће евр. дипломација од страве, да се непоремети европски „концерт“, и не изроди европски рат, застати од даљи демонстрација и екзекуција противу Турске, и одустати, особито са обзиром на то, да је Црна Гора застала. Но кад се видило, да је код Енглеске и Русије увреда од стране Порте теже пала на вази, него праведно узтезање Црне Горе, да се она и опет сама и то и противу Турске изкрвави за оно, што је већ једанпут извојевала била, и што су велесиле подузеле се повратити јој, и да су те две источним народима пријатељске велесиле одважиле се, и без остали велесила даље поћи, и сва спорна питања на једанпут решити, можда и решење бугарског уједињења, а у посљедицама и самога обстанка Турске у Европи покренути: то се убрзаше, да султана и Порту увере, да нема шале, да се бар Црна Гора задовољити мора, јер је ту спољашње и њина част заложена.

Сад се зајиста и поговара, да ће „конзервативне велесиле“ по задовољењу Црне Горе изступити из „концерта“, и да ће оставити Енглеској и Русији, да на своју одговорност даље раде, а саме стајати на стражи, да по околностима спрече или пад Турске, или „повреду своји интереса.“

Ено „П. Лојд“ у свом 285. броју већ труби: да је управо само црногорска ствар била ствар целе Европе, а грчка и друге размирице не, и да ће само кад престане лаж „хармоније велесила“, права хармонија консервативни интереса доћи до важности.

Међу тим и ако нисмо равнодушни према праведним интересима и грчког, и други ма и неславенски, али патнички народа у европској и азијској Турској, и пак би Србима на све стране пао сињи камен са срца, кад би намучена јуначка Црна Гора, која је и по свршетку рата све до сад под оружјем стојала и стоји, намирена, и без даље крви задовољена била; а ако источним народима пријатељске силе и даље пођу, као што јамачно не могу и неће напустити и грчки народ и друге славенске и неславенске народе, то би с радости поздравили њине успехе на даљем путу.

За сад нам је пред очима узорна Црна Гора, за коју прерано умрли, али духом неумрли млади песник Паја Шапчанин рече: „Црна Горо огледало наше, ти непозна шта је влада паше!“

Још зебемо, да ће она без крви и други несаразмерни жртава доћи до свог права.

Кад садржину султанове ираде изближе посмотримо, пуна је бора, кроз које опет може крв потећи. Тамо стоји: да Порта, желећи дати нов доказ своје лојалности и добре воље, овим изјашњује, да она Уљцињ уступа, и да ће одма њеним властима категорично, строго упутство издати, да ова варош применом мирни средстава црногорским властима буде предана.

Но већ и неславенски листови застају пред питањем: шта значе мирна средства? Ако то значи, да ће Порта само моралним средствима, мирним путем код Арнаута настојати, да се не опиру посади Уљциња од стране Црногораца, па ако ови не послушају, него се оружја лате — шта онда? Дакле и опет да Црногорци бој бију с Арнаутима, по свој прилици подпомогнути ма од турског пребеглог добровољничког низама?

Па онда, шта то значи: варош Уљцињ — је ли ту само она, или и припадајућа досуђена област?

Па онда, шта то значи: „конвенција“, (уговор) па посредовати уређење услова цесије, уступка? Да ли би после фактичног уступка, или пре, и докле би трајало то уговарање? Можда док флоте већ и због времена одплове, или и до — страшнога суда, бар портиног? Истина туркофилски листови тумаче: да се ту разуму само услови фактичне предаје Уљциња, — али Порта има своје тумачење како у погледу значења „вароши“, тако у погледу услова предаје, као што је и до сад бивало.

Па на последку се завршује: „да Порта доносећи ту жртву само у намери, да одклони демонстрацију с флотом, нада се, да ће с том мером поменута демонстрација с флотом подпуно престати“. Ту се дакле мисли на обуставу демонстрације не само на Уљцињ, и за црногорску ствар, него у обште на даље демонстрације у Архипелагу, јегејском мору, блокади Смирне, и т. д. А како нема изгледа, да ће Енглезка, па и Русија одустати од демонстрације, или екзекуције и због други, нарочито на берл. конгресу уговорени ствари, као што је грчка, јерменска, и уобште у Турској реформна ствар, то може Порта о то запети и са мирном, и ма каквом предаћом Улциња. Та „лојалност, и добра воља“ портина позната је сад већ целоме свету.

Гледстон је изјавио, да ће он и даље ићи противу Турске, ма и сам остао.

Туркофилски листови одговарају: да берл. конгрес није примио предлог, да велесиле ујамче извршење закључака од стране Турске, и по томе да немају дужност екзекуције, или и саме демонстрације, или активне пресије. Но им се одговара: Ако велесиле у другим стварима, осим у црногорској, особено на се узетој, немају дужности, свака за себе има право, па га имају и две три заједно, које се у томе сложе.

Кад „П. Лојд“ не жели: европски, него конзервативни „концерт“, можда ће га добити. Ми на то примећавамо: „крајности се додирују“, можда то и други желе, али по свој прилици Бизмарк за сад најмање, јер би у том случају нашао за сад резервисану Французку на противној страни, или бар као резерву противу Немачке, па Немачка не би могла, а без ње, као што и сам „П. Лојд“ признаје, друга сила не би се усудила: сваку употребу насилни мера (противу Турске) „трактирати“ као тобожњи „прекршај берл. уговора“.

И тако је ситуација по Црну Гору постала млого боља, и то не заслугом немачке, или и које славофобске дипломације, која је свога рачуна ради, можда и да се лепше извуче, султана и Порту на ону ираду нагнала, него мушким, одважним кораком црногорског кнеза и на самом пољу дипломације, кад јој је довикао: „Не, што не би могао, него нећу да се и са Турском бијем сам, и да мој народ трошим — ви сте дужни и на суву помоћи, ваша је част заложена“! Он је дипломацију у обште, а енглеско-руску особено довео у процепни положај: или да се пред светом и историјом осрамоте, или да другчије на Турску навале, да попусти, или да се с Европом, или са једним делом Европе бије. Сад или ће Црна Гора добити Уљцињ и околину без, или омање крви, или ће, ако не Европу, а оно две три веће велесиле, са једном, две силе у резерви, наћи као своје савезнике противу Турске.

За Црну Гору можда би једно, за источне народе у обште можда друго боље било — но ако и треће буде: да и Црна Гора успе, и да одважним даљим демонстрацијама било свију, било неки велесила и други источни народи до чега дођу — и то ће добро доћи. Никако неће ликовати — Израиљ!

„ТАФЕОВ КАБИНЕТ.“

= Под овим насловом донео је „П. „Лојд“ изворни допис из Беча од дописника, који се, као што он вели, обавестио на месту, које је у положају аутентичне обавести дати како у погледу политике целокупног министарства у опште, тако и у погледу министра-председника особено. Држи се, да је тај обавештај састављен на самом извору, т. ј. код самога министра-председника и с тога је општу пажњу побудио. С тога ћемо и ми главне му црте саопштити.

У изводу гласи допис овако: тадање аустријско министарство, а особито њен шеф полаже вредност на томе, да парламентарно управља, а да ипак није у обичном смислу речи парламентарно. Гроф Тафе је припомогао автономистичној странци до већине, и његов је положај према већини други него левице према Ауерсберговом кабинету, који је свој опстанак имао већини захвалити. Влада зна, да нема тако званог парламентарног значаја, али можда баш за то осећа да је дужна, да се строго придржава уставни обичаја, она рачуна са већином нар. заступништва, и уважава га, али зато се не истоветује с њоме. Влада треба већину, да спроведе своје финансијске предлоге, и нико јој неможе чинити преговоре с тога, што закључења сабора извршује.

Што се тиче средње странке, влада би желила таку, али како те нема, влада држи, да сад још није време, да поспеши образовање таке странке. Кад би је било, влада би се на њу наслонила, овако да може бити уставна, мора се наслонити на десну странку „рајхсрата“. Влада мисли, да се средња странка не може „направити“ него да она мора постати унутрашњом нуждом. С десна и лева наћи ће се доцније људи, који ће прелазећи преко политични питања економске интересе народа у очима имати, и тако ће се из прва већине од случаја на случај, а после економске странке образовати, која ће баш због тога свог значаја у политичним стварима заузети средњи положај.

Што се тиче питања „народности“, то влада мисли, да решење тога мора бити складно историјском развоју и традицијама државе. Поједини народи нису силом мача, него уговорима држави присаједињени. — Аустрија је уговорнима постала. Пошто се влада старала, и стараће се, да „народности“ дођу до правде, и да добију прилику, да свој језик и своју књижевност изображавају, нада се влада, да ће у њима пробудити осећај заједнице, и да ће ји задобити за мисао државног јединства, којега ће се влада увек придржавати. Но влада је такође уверена, да је народностима под пређашњим кабинетом неправда учињена, и она сматра у покајању те неправде не само задатак, него и аустријски позив. Али је влада и уверена, да ће у истој мери, у којој ће се штедити језик и књижевност, сва особена и оправдана суштина народности, те „народности“ доћи до увиђења: да је један језик потребан за политичну и административну копчу, и да тај језик не може бити други него немачки.

Официјално изјављење немачког језика као државнога проузрочило би, бар у овом тренутку, у народностима осећај запостављања, и огорчења. То ће с временом само по себи доћи. Немце неће влада да оштети, тим мање, што је већина у кабинету немачка.

Влада се ограђује противу тога, да ће појединим земљама и народима дати уступке, који олабавити државно јединство; ограђује се, да се назори, које особито нека прашка преса изповеда, истоветују са владиним назорима. Што се тиче Чеха, тима је највећа погрешка, да се бивши 18. год. у опозицији, сад не могу да навикну на то, да припадају већини, и да њини листови још мисле, да треба да воде опозицију. Ако је икоја влада била наклоњена Чесима, то је ова, али њина бурна навала не само да отештава акцију владе, него и њином интересу шкоди. Да је гр. Тафе Чесима у почетку толико дао, као доцније, то би до сад пао био.

Што се тиче пребацивања, да унутрашња политика није у складу са политиком министра спољашњи дела, то влада мисли, да је, колико на њу спада, усвему се прилагођивала тој политици, и да ће она баш својим држањем за ту политику задобити „народности“, томе које се опиру, и у случају потребе Аустрију учинити способном за сваку спољашњу акцију. Колико је пређашња уставоверна странка имала смисла за спољашњу политику, нико неће знати боље, него гр. Андраши.

Ово је језгра дописа. У исто је време изишао подобан допис у „Журнал де деба“, у истом смислу, особито у погледу спољашње политике.

Чески „Народни листи“ су језгровито и основано одговорили на ставке дописа и у пештанском и паризком листу. Нас колико се тиче она мања мера, којом се по том допису смера Чесима поправити велике неправде, толико нас се тиче и оно, што се наводу о спољашњој политици, што потврђује наш у том погледу изражени назор. С тога ово за сад као градиво доносимо, да приликом на то надвежемо посматрања своја.

ЗАПИСНИК
главне скупштине „Матице српске“,
држане у Новоме Саду 6. (18.) септ. 1880.

(Наставак и свршетак.)

Бр. 47. Г. С. Књижевно одељење под бр. 19. и 20. о. г. јавља, да је књижевни одбор Петру Шевићу, питомцу костићевом, који је III. гимназијски разред с недовољним успехом свршио, а који је већ два пут опоменут био, да бољи успех у наукама покаже, одузео стипендију, и да је на његово место био расписан стечај са годишњом стипендијом од 200 ф. за слушаоце ниже гимназије с роком од четири недеље дана. На основу тога стечаја тражи то упражњено место: Марко Јеремић из Черевића, који је IV. разред српске основне школе у Черевићу свршио.

Осим тога тражи то место и Никола Игић у Черевићу, свршени I. године правник на бечком свеучилишту, с молбом, да му се већа стипендија од 200 ф. одреди, да би могао у Бечу продужити правне науке.

Уједно је поднео и Јосиф Шевић учитељ у Черевићу, под 4. септ. о. год. молбу, да се његовом сину Петру одузета стипендија поврати, пошто је он свој недовољан успех у математици 4. IX. о. г. поправио на „довољно“, као што то потврђује приложена сведочба.

На те молбе књижевно одељење одлуком донесеном већином гласова предлаже, да се Петар Шевић остави и не даље у уживању своје стипендије, под тим условом, да ће исту изгубити, ако крајем школске год. 1880—81. подпуно добар успех у наукама не покаже.

Тако исто решило је књижевно одељење на молбу Николе Игића, да му се и ове године одреди 200 ф. у име ванредне припомоћи из фонда костићевог.

Јован Максимовић парох черевићки, као извршилац последње воље костићеве, и Атан. Герески из Черевића на основу веровнице од срп. црк. општине черевићке 1. септ. о. г. бр. 6., јављују се као контрола при раздавању костићевих стипендија у смислу §. VIII. последње воље Петра Костића.

Пошто су за предлог књижевног одељења, да се Петар Шевић остави још за годину дана у уживању стипендије говорили: Атанасије Герески, А. Сандић и Васа Пушибрк, а против предлога: Милан А. Јовановић, Тоша Златић, Стеван В. Поповић и др. Младен Јојкић, — то би са 21 гласом против 18 решено, да се стипендија Петру Шевићу одузме и да му се место путем избора у овој скупштини попуни.

Бр. 48. Г. С. Члан Михаило Димитријевић према одлуци под бр. 47. Г. С. предлаже о. г. да се Н. Игићу, некадањем питомцу костићевом, који је и за ову годину ванредну припомоћ од 200 ф. уживао, подели то упражњено место.

Предлог се прима и Никола Игић бира се једногласно за питомца костићевог.

О избору овом да се извести и високо министарство просвете и црквених послова.

Бр. 49. Г. С. Члан др. Илија Огњановић предлаже, да се ванредна припомоћ од 200 ф. која се до сад издавала Ник. Игићу и која би му се по предлогу књижевног одељења и за шк. год. 1880—81 имала издавати, подели као повишица стипендије универзитетлијама, и од те повишице да добије Никола Игић 150 ф. а Ђорђе Милутиновић 50 ф.

Предлог се прима већином гласова и одређује се, да Никола Игић ужива с предложеном повишицом стипендију од 350 ф., а Ђорђу Милутиновићу да се повиси стипендија од 300 на 350 ф.

О одлуци овој да се извести управни одбор с упутством, да нареди, да се споменутим питомци-

ма издаје одређена им стипендија за школску годину 1880—81.

Бр. 50. Г. С. Књижевно одељење под бр. 22. и 23. К. Одс. о. г. јавља, да су за повишење своје стипендије молили ови костићеви питомци: Јован Стејић, који је V. гимназијски разред свршио и стипендију од 250 ф. уживао и Ђорђе Максимовић који је VI. гимназијски разред свршио и 250 фор. у име стипендије уживао.

Члан Јован Максимовић предлаже, да се оних 100 ф. који ће по прорачуну фонда костићевог за год. 1881. преостати, подједнако подели на оба питомца.

Предлог се прима и о томе се и управни одбор извешћује, да ради издавања тих повишених стипендија за шк. годину 1880—81. учини нужна наређења.

Бр. 51. Г. С, Књижевно одељење под бр. 24. К Одс. о. г. предлаже, да се Данило Панић свршени правник и питомац стипендијске закладе Нестора Димитријевића остави у уживању своје стипендије још за годину дана, да би могао строге испите полагати.

Предлог се прима и подноси се Његовој Преузвишености администратору српске митрополије.

Бр. 52. Г. С. Књижевно одељење под бр. 25. К. Одс. о. г. предлаже, да се на место Милана А. Ћирића, који се на стипендији димитријевићевој од 150 ф. захвалио, распише стечај за слушаоце ниже гимназије и да се овласти књижевно одељење и управни одбор, да у своје доба поднесу тројни предлог Његовој Преузвишености администратору српске митрополије.

Предлог се прима и о томе се подноси извештај Његовој Преузвишености администратору српске митрополије, и уједно се књижевно одељење и управни одбор о тој одлуци извешћују.

Бр. 53. Г. С. Књижевни одбор под бр 67. К. О. ех. 1879. јавља, да је Његова Светост патријарх српски Прокопије Ивачковић на поднесени му предлог овога друштва под бр. 43. и 44. Г. С. ех 1879. подарио упражњену стипендију од годишњи 150 ф. из закладе Нестора Димитријевића Павлу Мандровићу, ученику IV. гимназијског разреда.

Исти одбор под бр, 7, К. О. о. г. јавља даље, да је Његово високопреосвештенство епископ бачки, администратор архијепископата и митрополије српске Герман у Карловцима, дописом од 17. (29.) XII. 1879. бр. М. 475. на предлог заједничке седнице књижевног одељења и управног одбора од 10. (22.) XI. 1879, 1. и 2. З. С. саизволио на то, да Александар Прњански, правник из В. Бечкерека, који је до сад уживао стипендију од 150 фор. из закладе Нестора Димитријевића, поступи у стипендијски разред са годишњом стипендијом од 250 ф. и да његово место са годишњих 150 фор. добије Милан Ћирић ученик VIII. гимн з. разреда у Н. Саду, а упражњено место са 250 фор. Милан Филиповић правник II. године у Бечу.

Узима се на знање.

Бр. 54. Г. С. Председник јавља, да су му се чланови А. Сандић и М. Димитријевић пријавили посебне предлоге, и позива их, да то учине.

Члан А. Сандић предлаже, да се пре неколико година започето уређивање и каталогисање матичине библиотеке доврши до прве редовне скупштине матичине, и то тим пре, што је год. 1878. на ту цел било одређено 100 ф.

Предлог се прима и књижевни одбор упућује да га изврши.

Бр. 55. Г, С. Члан Михаило Димитријевић предлаже, да се одлука лањске главне скупштине, по којој су само они чланови добијали „Летопис“ који су исплатили цео прописани улог, допуни на тај начин, да „Летопис“ бесплатно добија сваки члан дотле, док у смислу своје задужнице прописане оброке уплаћа, а чим престане плаћати оброке, да му се и шиљање „Летописа“ обустави.

Предлог се прима с тим, да трошак око разашиљања чланови сами подмирују, и књижевни одбор упућује се, да се постара да се „Летопис“ у од године 1881. у већем броју штампа, а управни одбор да о разашиљању бригу води.

Бр. 56. Г. С. Председник казујући, да је скупштина овом приликом свој посао довршила и захваљујући члановима на својском потпомагању и желећи члановима са стране сретна пута, позива, да се у смислу пословног реда изберу њих десеторица, који ће скупштини записник потписати.

За оверење скупштинског записника бирају се ови чланови: Михаило Димитријевић Влада Стратимировић, Арсен Ћирић, Димитрије Савић, А. Сандић, Светозар Савковић, др. Лаза Станојевић, Гавра Плавшић, Ђорђе Кода и Милан А. Јовановић.

Прочитано и потписано.

Записник

сједнице епархијске скупштине дијецезе горњокарловачке у Плашком 17. (29.) септембра 1880.

Бр. 30. Предсједник отворив скупштинску сједницу у 9 сахати прије подне, позива перовођу, да прочита записник јучерање сједнице,

Перовођа Машић чита записник, који се прима без икакве примедбе. Председник проглашује записник одоставјереним.

Бр. 31. Одбор петорице подноси своје примједбе на извјештај епархијске управе. На дневни ред.

Бр. 32. Дотациони одбор подноси извештај о свом раду, усљед закључка број 6. На дневни ред.

Бр. 33. Одбор за дневни ред подноси закључке своје о свима њему додјељеним поднесцима. На дневни ред.

Бр. 34. Одбор за попуњење мјеста код свих трију одсјека епарх. управе, подноси резултат свог савјетовања, усљед закључка бр. 5. На дневни ред.

Бр. 35. Члан Хркаловић подноси молбу оточких црквених тутора, да се у смислу првашњих закључака епарх. скупштине пренесе парох. уред из Швице у Оточац. На дневни ред.

Бр. 36. Парох садиловачки Јован Радмировић моли, да му се капелан систематизирани определи. Одбору за дневни ред.

Бр. 37. Члан Опачић пита предсједништво, шта је са оном молбом дубичке општине ради плаћања другог учитеља из народног фонда, коју је општина преко Његовог Високопресвештенства сабору упутила била. Предсједништву на одговор.

Бр. 38. Исти пита предсједништво, да ли му је што познато о намишљеном спојењу бос.-херцегов цркве са нашом митрополијом, и ако је, какав положај заузимље или мисли заузети предсјед. у тој ствари? Предсједништву на одговор.

Бр. 39. Члан Беговић предлаже, да се привремени биљежник Никола Косановић изабере за дефинитивног. На дневни ред у свези са извјештајем одбора за попуњење упражњених мјеста у епарх управи.

Бр. 40. Предсједништво одговара на интерпелацију г. проте Беговића под бр. 24. да упитна посланица њему позната није за то, што у ову дијецезу, која свога живог дијецезана има, ни пута јој није било доћи, и да се консист. једне епархије у чисто духовну јурисдикцију дијецезана другога града како је он под својом пред архијерејским синодом одговорношћу врши, мјешати не може, најмање пак поводом дописа приватних у листу макар и јавном, који црквено-званичног карактера нема. Узима се на знање, и интерпелант се са одговором задовољава.

Бр. 41. Предсједништво одговара на интерпелацију члана Беговића усљед бр. 22., да му о упитним фундацијама није ништа познато, ал да ће им гледати својим путем и начином у траг ући. Узима се на знање, и интерпелант се задовољава са одговором.

Бр. 42. Исто одговара на интерпелацију под бр. 24. да су сви чланови преко надлежни протопресвитера уредно позвани. Интерпелант задовољава се са одговором.

Бр. 43. Предсједништво одговара на интерпелацију под бр. 25. да је консисторија закључила капелана Сарапу премјестити из основани разлога из мјеста Жунаца, а по његовом оданде одласку, консисторија ће се постарати да Жувци без свјештеника не остану. Узима се на знањи а интерпелант задовољава се.

Бр. 44. Предсједништво одговара на интерпелацију под бр. 27. да је у погледу светковања празника по школама уредба о том са земаљском владом споразумно створена; а са крајишком владом није било до данас повода о том предмету какав претрес имати. Узима се на знање, а интерпелант задовољава се.

Бр. 45. Пошто предсједник одступа, а подпредник заузе предсједничку столицу, то извјеститељ одбора петорице за извјештај епар. управе чита примједбе своје на извјештај. После подуже дебате, би примљен извјештај епарх. управе већином гласова на знање с тим, да се у смислу предлога одборског изрази благодарност поглаварима ц. кр. крајишке и кр. Хрв. Слав. Далм. земаљске владе на подпорама из земаљског буџета, дарованима на богоштовне цијели наше цркве; као и повјерење новоме бану грофу Пејачевићу.

Бр. 46. Извјеститељ Илија Машић подноси извјештај дотационог одбора. После конференционални договора и подуже дебате прима се предлог саборског одбора у свој опширности својој са решкриптуалном штолом, — и то огромном већином гласова.

Бр. 47. Одбор за дневни ред усљед закљ. бр. 8. предлаже, да се прва тачка истог закључка прими гледе јавности и равноправности препарандије српске у Карловцу. Прима се једногласно.

Бр. 48. Исти одбор предлаже да се предлог о диоби школа споменути у II. тачци броја 8 присвоји. Прима се једногласно.

Бр. 49. Исти одбор усљед тачке 3-ће броја 8. предлаже бирање референта. Ad acta.

Бр. 50. Исти усљед 4. тачке бр. 8. предлаже, да се поради отворити богословију која би се имала спојити са препарандијом у Карловцу. Прима се једногласно.

Бр. 51. Исти предлаже да се усљед точке 5 бр. 8. поради о том, да се средњи завод у Коренници отвори. Прима се једногласно.

Бр. 52. Исти предлаже да се усвоји предлог о конвикту под бр. 9. Прима се једногласно.

Бр. 53. Исти предлаже да се усвоји предлог под бр. 10. Прима се једногласно.

Бр. 54. Исти предлаже да се под тачком 11. стављени предлог стави међу списе. Прима се.

Бр. 55. Исти препоручује предлог под бр. 12. Уступити г. дијецезану с препоруком.

Бр. 56. Исти препоручује предлог под бр. 13. Уступити дијецезану с препоруком.

57. Исти препоручује предлог под бр. 14. гледе учила. Прима се.

Бр. 58. Исти предлаже да се предлог члана Бараћа под записника бр. 15. забаци. Усваја се.

Бр. 59. Исти предлаже предлог Бараћев под бр. 16 записника уступити епарх. консисторији. Уступа се.

Бр. 60. Исти предлаже да се забаци предлог Бараћев под бр. 17. зап. Бараћев предлог се забацује.

Бр. 61. Исти предлаже да се предлог под бр. 18. одбаци, пошто је садржан у предлогу саб. одбора усвојеном под бр. 46 зап. Бараћев предлог одпада.

Бр. 62. Исти предлаже да се одбаци предлог Бараћев под бр. 19. зап. Забацује се.

Бр. 63. Исти предлаже, да се закључка бр. 20. односно предлога чл. Медаковића тачка 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10 и 11 забаце; а 7. админ. одбору и 12. сабору у свези са предлогом чл. Пајића Његовом Високопреосвећенству повјерити, да га на сабору што топлије препоручи. Прима се.

Бр. 64. Исти предлаже, да се тужба админ. Јована Драгишића под бр. записника 21. ако Драгишић предходно обавијештен није, зашто је пред консистор. позван, уважи; но пошто је епарх. консисторије биљежник подпуно разсвјетлио шта је у ствари, и шта је био главни повод цитацији, то — скупштина забацује предлог одборски, а акт уступа епарх. консисторији на даљо уредовање.

Бр. 65. Одбор за попуњење епархијских одсјека предлаже сљедећа лица, и то:

I. У епархијској консисторији: 1. проту Беговића, 2 проту Шорка, 3 пароха Јована Будисављевића, 4 пароха Радмановића, 5 проту Поповића, мјесто Љуботине који се захвалио, 6 пароха Јосифа Момића, 7 пароха Илију Рапајића, мјесто Мих. Опачића који се захваљује и 8 пароха Милутина Шарца, мјесто Мих. Бараћа који се захваљује.

Световни: 9 Петра Пешута надпоручника, 10 Радоша Крагујца и 11 Михаила Љубобратовића биљежника полит. опћ. плашчанске.

II. У админ. одбор. Свештенство: 1. Исака Дошена управитеља ман. Гомирја, 2 Мих. Опачића пароха.

Световни: 3 Тошу Гавелу трговца, 4 Јосифа Мрвоша капетана, 5 Живка Скандалског, 6 Пају Мандића, 7. Симу Гомирца, мјесто Саве Мрвоша који се захваљује.

III. У Школски одбор: 1 Мојсију Мајсторовића пароха клокочког, мјесто Јов. Будисављевића који прелази епарх. консисторији.

Световни: 2. Перу Радуловића управитеља препарандије у Карловцу, 3 Владана Арсенијевића професора препарандије у Карловцу, 4 Ђуру Себишановића професора реалке у Раковцу; 5 Николу Славнића трговца у Карловцу, 5 Пају Велебита мајора у Карловцу, 7 Тодора Мисића капотана у Карловцима. Предложени једногласно примају се.

Бр. 66. У смислу предлога чл. Беговића под бр. 39. предлаже члан Будисављевић, да се привремени биљежник Никола Косановић за дефинитивног потврди. Бира се per aclamationem.

Председник затвара сједницу, и заказује другу за 4 сата данас по подне.

Епархијска скупштина будимске дијецезе.

У Св. Андреји 30. септ.

Јуче је одржана скупштина наше епархије под председавањем Њ. Преузвишености г. дијецезана Арсенија Стојковића. На скупштини је било присутни од 30 избраних чланова њих 16. Скупштина се држала на уобичајеном месту у дворани црквене општине. Пре скупштине држаки су чланови договор ради бржег и успешнијега рада. У име скупштине допратила је изаслана депутација дијецезана у дворану, а прота Ј. Мађаревић поздравио га је у име исте, после чега је преузвишени дијецезан поздравио скупштину и отворио саветовање јој.

Пре свега је саслушан исвештај епархијске управе о раду сва три одсека конзисторије, административног и школскога одбора. Пошто су на исти учинили парох Тима Михалџић и Дионисије Јанковић кратке примедбе, које ће узети у обзир приликом будућих извештаја, примила је скупштина извештај једногласно на знање, и изразила је своје задовољство са радом епархијских власти.

Пошто се епарх. скупштина имала по гласу сазивне наредбе саборскога одбора и о томе побринути, како би се лакше саборски трошкови и верозаконски принос уплатити могли, то закључује епарх. скупштина после кратке дебате, у којој су учествовали прота Ј. Мађаревић и члан Михаил Радановић, и упућује административни одбор да настоји, да општине ове трошкове и приносе редовно уплаћују.

Упражњена места у одсецима епархијске управе попуњена су избором ових лица, и то конзисторија са: Јоаникијем Микунеску парохом романским у Пешти, Гавром Бољарићем саборским послаником и парохом кечкеметским, и Стеваном Теодоровићем одветником у Св. Андреји; административни одбор са Костом Гојковићем парохом збешким, Ђорђем Сецелари велепоседником пештанским и Јованом Игњатовићем бележником епархијске скупштине и поседником у Св. Андреји; школски одбор са Стеваном Максимовићем почастним солгабировом среза пилишкога.

Год. 1871. добила је ова епархија 10.000 фор. државне припомоћи, од којих је половина раздељена оскудним свештеницима и црквн. општинама, а друга је пола по закључку епархијске скупштине и одобрењу министарства одређена, да се из тих новаца подмирују дневнице и путни трошак чланова епархијских власти, што је за ових девет година и чињено. Приликом овом положен је рачун сврху овога новца, и кад се из тога видело, да је ова свота и камата јој исцрпљена до 291 фор., као остатка за ову 1880. годину, то је Његова Преузвишеност позвала скупштину, да се посаветује, како ће се епархијска благајна основати, изјављујући; да за темељ исте дарује из свога 500 фор. а. вр. Скупштина је овај племенити дар са захвалношћу примила и по дужем саветовању о томе предмету одредила је за изворе епархијске благајне 1. Добровољне прилоге, који се имају скупљати о берби и жетви и другим згодним приликама; 2. Искане државне помоћи на ту цел; 3. Одбитак од 20 процената од добивене државне припомоћи за оскудне свештенике и црквн. општине; 4. Завештаје и поклоне појединих добротвора. Скупштина је уједно и са своје стране поткрепила молбу административнога одбора на министарство, да се из државне припомоћи додели за текућу годину 700 фор. за епарх. благајну.

Звтим је члан Михајил Радановић по претходном договору чланова епархијске скупштине, који је држан пре него што је скупштина отворена, поднео овај писмени предлог, који је довољан број чланова потпомагао: „Нека изволи епахрхијска скупштина изрећи, да чин промене у управи јерархије, наиме резигнацију српског патријарха-митрополита и именовање бачкога епископа за администратора митрополије и архијепископије сматра као повреду аутономнога нашег права и према томе нека реши, да се саборски одбор, коме се изриче поверење, умоли да учини путем владе представку Његовом Величанству краљу нашем ради сазива сабора, односно отклоњења абнормалног стања овога, тим више, што су многи саборским одбором спремљени предмети нерешени,“ Предлог овај усвојила је скупштина **једногласно** без икакве дебате.

Прота Ј. Мађаревић, опуномоћен од свију чланова, поздравио је у име епархије ове године сјајно прослављени 50 годишњи јубилеј Преузвишенога дијецезана се најусрднијом честитком, која је дословно у записник уведена.

Прочитан је скупштини телеграм, којим је епарх. скупштина карлштадска доставила овамо своје познате закључке, што је стављено у записник. Његова Преузвишеност је напокон захвалила скупљеним члановима, што су се па позив његов у тако лепом броју одазвали, и што нису жалили жртава на доиста знатне путне трошкове, с којима је долажење у епарх. скупштину скопчана, чиме су исти сјајно оправдали поверење својих бирача.

Још ћемо овај кратки извештај допунити тиме, да је наређено, да се 5 упражњених места епарх. скупштинара попуне новим изборима и да је при свршетку изабрано поверенство ради аутентикације записника епарх. скупштине, што је водио биљежник Јован Игњатовић.

После скупштине стигао је Његовој Преузвишености брзојав епархијскога школ. референта Стевана В. Поповића, којим се исти долазећи извињује, што је непогодама времена на путу задржан, да у време на скупштину стигне. Исти референт је синоћ амо и приспео. Још су неки чланови свој недолазак на скупштину извинили.

Овако је текла трећа епархијска скупштина будимска.

„Мисли поводом окружнице папе.“

Под овим насловом изишла су у „Обзору“ два чланка о значају „Ћирила и Метода“ за Славене, и окружнице папине од 18. (30.) септ. из чега заопштавамо завршетак другог чланка, који гласи:

„Па у том налазимо велико знаменовање папине окружнице. Што се велика оданост славенских просвјетитеља к стожеру црквенога јединства, к римској столици, у окружници истиче, то ће сваки наћи за наравно и што се собом разуме. 'Али што папа Лав XIII. приповедајући, како су славенски просветитељи увели у цркву славенски језик, ту своју уредбу против непријатељем бранили и изходили јој одобрење врховне власти црквене, у тој изјави налазимо „signum temporis“. У очима дакле римске столице универсална идеа католичтва ништа не трпи уз осебну народну.

Ако иста а то је таково схваћање подобно утрти пут к зближењу Славена вјером раздружених. Велимо изрично „к зближењу“; јер за јединство треба и других запрека уклонити, које може само време одстранити. Источна црква поделила се је у посебне цркве народне с посебним обредима, обичајима, језици. Уз грчки и славенски језик господе у њој јерменски, сирјански, арабски, коптички, калдејски, влашки. Тај је народни карактер она носила, више мање изражен, и за црквена јединства. Овај автономни народни карактер пресадише ћирил и Метод с истока и међу западне Славене, где се је он доникле код Хрвата сачувао био. У тај автономни карактер источне цркве, именито код Славена, несме се дирати, јер је он срасао с бићем њиховим. Сваку бојазан, која би се код њих у том погледу појавила, ваља разпршити; а одузео би јој се дубљи разлог, када би се Славени западне цркве, особито ми на југу, послужили у погледу језика у цркви оним правом, које им Хадриан II.

Иван VIII. итд. поделише и на које Лав XIII. сада прстом каже.

А јесмо ли ми за такову мисију, која нам се у цркви, у културној повести источне Европе, даје, дорасли, приправни? схваћамо ли свој полажај? схваћа ли га поименце наше хрватско свећенство? Сама питања, на која не усуђујем се одговорити".

Ми на ово примећавамо у кратко: Ћирил и Метод живили су па размеђу оделења источне и западне цркве, кад се разлика међу обема црквама, кад се распра тако рећи више око обостраног јерархијско-јурисдикционог обсега врзла, и кад је догматична разлика још спорна била. Сад је та разлика у велико кристалисана, и папинство је дошло до вршка свога, до: догме непогрешљивости. Православни и католици могу славити та два сваренска на разкршћу обе цркве стојећа апостола, као што и многе пређашње заједничке, премда у разне дане славе. Али у чему данас ти славенски просветитељи могу бити „уједињујућа тачка" обе цркве, то не сваћамо. Једино би могли бити у књижевности, у толико, да западни Славени приме ћирилицу, коју су просветитељи и на истоку и западу увели били. Ако западни Славени уведу славенски, или свој језик у цркви, литургији, то би било неко „зближење," али још не обе цркве, јер језик засеца више у обред, и тако што имају не само грчко-католици, него и неки католици. Но од тога је далеко до зближења, још даље до јединства цркве. Куд „енциклика" спрам истока циља, то се види из њеног садржаја, и тежња јој је колико црквена, толико и политична, јер једно с другим иде, једно је другоме цел и средство. Но кад „Обзор" Хрвате пита: јесу ли за такову мисију, која им се у цркви у културној повести источне Европе даје, дорасли, преправни? да ли сваћају свој положај? сваћа ли га поименце хрватско свештенство? — онда нека се не жали, не тужи на наш чланак, некако пред ту „енциклику" изишавши. Нас неће завести фирма: јединства. Оставимо ми те ствари на страну; има другог поља, на коме ће бити још посла. (Данас стиже и трећи чланак — на тај особито.)

Политички преглед.

Загребачки сабор није могао ни у понедељак, ни у уторак држати седнице, јер се није било искупило довољно чланова. Тек у среду могло је бити седнице. На дневном реду био је извештај прорачунског одбора о прорачуну „Народ. новина" и њихове штампарије. Оба одборова предлога примљена су. Место заст. Котура, који је добио допуст на три недеље дана, изабран је заст. Вончина за члана прорачунског одбора.

Помађаривање без краја. Будапештански клуб мађарских књижевника и уметника расправљао је 29. септ. о **помађаривању угарске трговине.** Извештач беше неки спецерајиста Хубенај, потпредседник мађарске трговачке задруге. Он разлагаше, како се угарска (у право: мађарска) трговина не сме само тим задовољити, да буде посреднички живаљ, него мора за тим ићи, да буде народни фактор, сила, полуга народних (тј. мађарских) интереса. С тога се. рече, трговина, која је у Угарској скроз немачка мора се помађарити. Он мисли, да мађарско образовање у школи није довољно, јер практички трговачки живот помађаренике на ново пођермави. На скупштини, на којој су већим делом били новинарски полетарци, пало је више предлога, као: нек се берза помађари; изводи из трговачких књига могу имати законите вредности, само ако су мађарски зготовљени; на поштанским и железничким упуницама и писарничким картама имена места морају бити мађарска; трговци из провинције морају с престоницом мађарски дописивати — и других „подобателних." Risum teneatis . . .

По захтеву младо-Чеха чешки ће клуб сазвати **скуп чешке странке** и познате захтеве чешке споменице обновити. „Народни листи" пишу и доказују, да част и право чешког народа захтева да се сврати са досадашњег пута. Чешки заступници морају се са свим друкче владати према гр. Тафеју. „Доста беше поверења и празна обећања", вели младо-чешки орган, „без дела нема више службе, нема услуге, нема жртава. Опосиција влади, док не попусти или не падне, то је у овај мах једина могућа политика чешка, докле год буде немачког земаљског сабора и немачког универзитета. Не усхтедну ли старо-Чеси на то пристати, младо-Чеси мораће из клуба изаћи и без обзира на већину радити."

Место у недељу, **бугарски кнез Александар** отишао је у понедељак из Београда. Дакле у гостима се задржао један дан дуже преко програма. То на сваки начин сведочи, да му је српско гостопримство годило. До Смедерева испратио је госта кнез-домаћин са министри и председником државног савета, одатле до српско-бугарске границе ђенерал Лешјанин с официрима, који су били придодани кнезу бугарском. Растанак је био онаки исти, као и састанак. Не знамо, од куд бечка стара „Преса" зна, да се на Цетињу на пролеће надају посети кнеза Александра. Из њених уста у божје ухо! — Бугарског кнеза чекају дома важни послови. Бугарска народна скупштина сазвана је на 15. ов. мес., отвориће је главом кнез. По томе ће кнез Александар отићи у Рушчук, где ће му кнез Карло од Румуније 29. окт. доћи у походе.

Пошто је Порта прегла, да реши ујућиньско питање, нада се, да ће се остала **питања у Турској** дипломатским путем решити. Портини органи јављају: Из султанова, сајидова и асимова разговора с Хаџфелдом, Тисотом и Калисом добила је Порта уверење, да су Немачка, Француска и Аустро-Угарска, по што Порта испуни своје обећање и Ујућиń безусловно преда, готове, да остала не решена питања реше путем дипломитског споразума с Портом. О Енглеској и Русији пак мисли Порта, да ће оне може бити за сад одустати од присилних мера, али да ће си задржати политику слободне руке. По једној дипломатској авизи из Петрограда јављају из Париза пак, ако остале силе узмисле, да ће решењем црногорског нитања бити испрпена задаћа „јевропске слоге," Русија ће и Енглеска и пак искати, да се грчко питање на ново покрене, и у крајњој нужди латиће се саме њих две, да га реше.

Председник француске републике вратио се 1. о. м. из Мон-су-Водреја у Париз и одмах је на министарском већу председавао, које је потврдило мере, што треба да се учине ради **извршења другог мартовског декрета.** Миристри унутрашњих и просвете спремили су све, што је за то нужно. Сви префекти из земље беху у току прошле недеље у кабинету код Констана, да приме нужне инструкције. Министру дакле ваља још само да телеграфским путем пошље последње заповести у најдаље делове земље, па да изгнање конгрегација буде свршен чин. Пре неки дан конферисао је Констан и са Жилом Ферије́м, с државним подсекретаром Фаљером и полицијским префектом Андријеом, како би се доскочило оним јежованским школама. које су с грађанском фирмом, али с јежовитским учитељима, који су само костим изменили, почетком октобра (рим.) отворене. Жил Фери изјавио је, да ће то питање ставити врховном наставном већу, па ако исто не узмогне стати јежовитском обилажењу закона на пут, министарском већу. Министарско ће веће онда решити, хоће ли се јежовитске школе на ново распустити и затворити.

Ујућиń.

Навршује се ево већ пуна недеља дана, како је Порта закључила и султан потврдио, да се Ујућиń мирним путем преда, па ситуација у погледу ујућиньског питања још није са свим разбистрена. Разбистрена ће бити са свим онда, кад Црногорци узимају у својим рукама, што им је Јевропа досудила. Порта је заложила своју реч, да ће у току минуле недеље обавити предају Ујућиња и области му по што најпре с Црном Гором подвеже уговор о војеним модалитетима предаје. То је она 30. септ. званично саопштила и заступницима сила у Цариграду и црногорској влади. И пак све до овог часа није она то учинила, бар ми не знамо, е да ли је. Па не само да Ујућиń још није црногорски, него још се не зна, ни шта ће даље бити с јевропском акцијом, што је ради тог питања покренута. Ма да се неки одају оптимистичким надама, те мисле, да је ујућиньско питање већ решено, и ипак ми налазимо, да нам ову рубрику ваља држати отворену, докле год са Цетиња не јаве, да су Црногорци у Ујућиńу.

*

К историји портине одлуке о предаји Уциња јављају из Париза „Н. сл. Пр". по цариградским депешама ово: Асим паша саопшти у суботу посланицима велесила, е султан хоће, без услова да преда Уциń. Саопштивши им то, Асим је гледао да исканчи од посланика обећање, да силе не ће флотом демонстровати. По што га је разговор с немачким и француским послаником обнадеждио, да демонстрације збиља не ће бити, ако Порта Ујућиń безусловно преда, замоли Асим, нека силе предаду Порти ноту и у њој заишту, да она Ујућиń преда, а оне ће се за то махнути демонстрације. Посланици не хтедоше на то пристати, него си задржаше потпуно право акције. Но Хаџфелд и Тисо улију Порти вољу, да Јевропа не ће против ње агресивно поступити, ако Уциń преда. У недељу су се силе договарале. У понедељак је Порта од више њих сила добила уверење, по ком је с разлогом могла узети, да се на њу не ће чинити материјална пресија, ако Уциń буде предан. С тога министарско веће закључи, да се Ујућиń помоћу турске војске Црној Гори преда и да се с црногорском владом подвеже посебни уговор, у ком ће се предаја детаљно уредити. Та одлука буде стављена у ноту, коју султан у 7 сах. у вече потпише. У уторак у јутру саопштена је иста нота заступницима великих сила, а они су је својим владама доставили. Порта је даље закључила, да ту ноту и својим заступницима на страни пошље. Нота је врло мирољубивим тоном написана.

*

Као што из Беча јављају, енглески предлог иде на то, да се сједињена флота опреми под Смирну, где би могла ембарго ударити на прву азијску луку у Турској и, осим Цариграда, на најважнију варош у Отоманској царевини.

*

Старој „Преси" бечкој потврђују из Лондона по једној дипломатској депеши, да ће султан захвалити, како се јевропска флота под Цариградом укаже, те додају: Асим паша поверио је ту намеру султанову гр. Хаџфелду, као поверенику свеколике дипломатије.

*

Из Лондона јављају, да је енглеско спољашње звање 29. септ. добило од Аустро-Угарске и Немачке одговор на гледстонове предлоге, којима се предлаже пресија на Порту. Ма да оба одговора не гласе једнако, и пак оба два на то излазе, да те две силе не могу суделовати у даљим активним и присилним мерама против Турске. Аустро-Угарска разлаже, како би тешко било, извршити гледстонове предлоге, како не би имали практичке вредности и како на послетку не би можда ништа вредили, ако би Порта и даље остала упорна, а у једно напомиње, коликим ли би се опасностима јевропски мир изложио, ако Турска не би остала пасивна спроћу присилних мера.

Турска нота,

коју је Порта 29. септ. силама полнела и којом обећава, да ће без услова Ујућиń предати, гласа:

Потписаном минисуру спољашњег звања Његг. царског Величанства султана наложила је његова влада, да овим Њиховим Екселенцијама Господи посланицима даде на знање, да висока Порта, желећи, да да нов доказ своје лојалности и своје добре воље, овим изјављује, да она Ујућиń уступа и да ће одмах помесним властима категоричан упутак дати, да се та варош употребом мирних средстава црногорским властима преда. Уговором ће се уредити услови за предају. Отоманска влада, која ту жртву принаша, само не би ли демонстрацију флоте отклопила, нада се. да ће том мером поменута демонстрација флоте са свим бити задржана. — Асим.

Из листова.

„Одески весник" пише у свом броју од 26. септембра:

„У једном од наших политичких прегледа навели смо мишљење г. Милетића о раздвоју међу јужним и западним Словенима. Као пандан томе може се узети то, што је римски папа западним Словенима обратио своју благонаклону пажњу. У енциклици, коју је издао 30. септембра, заводи се у целој католичкој цркви празник св. Ћирила и Методија, а држаће се 5. јулија. Енциклика указује на промену политичког положаја у некојим словенским земљама; она разлаже историју апостолског делања оба брата у Босни, Херцеговини, Бугарској, Србији, Галицији, шта више и у Русији (и у Панонији и у Моравској?) и наномиње с каквом брижљивошћу (?) понашале су се папе увек према словенским земљама. Најпосле папа благодари провиђењу, што му је у део пало, да изрази своју очинску наклоност према словенским земљама. Зна свети отац, када се сећа Ћирила и Методија и у опште на западне Словене!"

ДОПИСИ.

= **Ст. Футог.** Јавили смо читаоцима „Заставе" да је и наша црквена општина закључила, да се пошаље представка саборском одбору да овај поради код високе владе да се што пре сазове сабор који би имао поглавито решити ово жалосно стање у нашој хијерархији. И ако је ово требало давно учинити, ипак неје ни у дванајстом часу доцне, народу се не може пребацити, но искључиво нашем председнику, јер на искање главне скупштине од стране овдашњег честитог грађанства, не хтеде председник сазвати скупштине изговарајући се да он скупштину само онда сазвати мора, кад се има да реши која ствар тичућа се школе и цркве, никако пак ова која је по његовом мишлењу политичне боје. Но како се ванредна главна скупштина морала сазвати због зидања школе, то је изнешен предлог и да се сабор сазове, кога је скупштина приватила и топло поздравила, закључивши да се пошаље представка саб. одбору да се што пре сазове сабор, који би имао успоставити нормално стање у хијерархији, шта то значи, разуме сваки који хоће.

Но гле чуда у бр. 149. „Заставе" читамо под Новим Садом ову приметбу.

„Из списка места што су закључила представку на саб. одбор због сазива сабора изостављамо Футог на жељу и позив тамошњег председника општине пароха Грујића и секретара Лазара Јовановића док ствар не развиди".

Кад би знали садржину те доставке може бити да би се и забавили мало њоме, овако не знамо шта да одговарама, уредништву и публици ради равнања за сад оволико: Скупштинара је било 36 дакле довољан број по рескрипту да се може донети правоваљана одлука, предлог је поднешен подпомогнут од десеторице и председник га је изнео на гласање, гласове је бележио перовођа парох Јовановић, по гласању изјавио је скупштини да је 21 за сазив сабора, 2 против, један није хтео гласати, а 12 су иступили, скупштина је текла достојанствено, закључак је донет законо и тако одпада она жалосна примедба г. Ђорђа Грујића и Лазара Јовановића.

Хоћели перовођа Лазар Јовановић послати извод саб. одбору и хоћели председнек г. Ђорђе Грујић као присталица данашњег жалосног стања у хијерархији подписати ту представку то је друга ствар нека траже од њих рачуна и нек их упуте, да се уче закон респектовати.

За сад оволико на приметбу, правда и поштење је на нашој страни, а да ли господи служи на част она приметба остављамо читаоцима да пресуде.

Из целога нека се увери славно уредништво да Футог несме изостати из списка оних општина, које траже сабор и то искључиво услед промене у хијерархији. Оволико у хатар истини а првом приликом осврнућемо се на ову ствар.

Изјаве српских општина.

Досад су ове општине закључиле претставком на саборски одбор тражити што скорији народно-црквени сабор због промене у српској хијерархији:

Нови Сад, Чуруг, Вел. Кикинда, Рума, Башахид, Итебеј, Баја, Сента, Сентомаш, Суботица, Моле, Вел. Бечкерек, Карловац, Петрово Село, Митровица, Пакрац, Госпођинци, Турија, ђала, Шид, Адоњ, Сомбор, Фаркаждин, Ст. Бечеј, Меленци, Вршац, Ада, Брђани, Јабука, Чаково, Сенђурађ, Ириг, Дивош, Жабаљ, Черевић, Беочин, Паланка, Перлез, Чалма, Панчево, Врховине, Вел. Поганац, Борово, Варјаш, Вуковар, Бела Црква, Тамишвар, Негославци, Каменица, Јазак, Кореница, Кукурузари, Тиса-Хиђош, Долово, Јасеновац, Дуњак, Вељун, Плашки, Кетфељ, Костајница, Сењ, Садиловац, Горњи Будачки, Доњи Будачки, Скрад, Вељун (по други пут), Цвијановић-брдо, Коларић, Мајиш, Белоцркванског протопопијат, Горњи Грачац, Доњи Грачац, Госпић, Дивосело, Могорић, Вребац, Радуч, Ст. Футог, Петрово Село, Бухач, Црепаја, Деска, Саравола.

Нови Сад 4. окт. У будимској епархији држана је 29. септ. о. г. епарх. скупштина, којом је приликом поднесен и извештај епарх. школ. одбора, из кога нам саопштавају ове податке. У будимској епархији има 61 црк. општина, од којих 48 имају по једну народну школу. За школу способне деце има од 6—15 година 2365, од које спада 1399 на основну а 618 на повторну школу, 13 на више школе, а 335 њих није никако ни ишло у школу. У дијецези има 44 учитеља, у 4 општине нема учитеља; од ових има са декретом њих 16, од осталих има 28 по старом начину оспособљених, и то 15 који су свршили препарандију, остали 13 нису свршили препарандију. Они се држе на својим местима само ради тога, да настава не трпи уштрба и да не би вероисповедни карактер школа дошао у опасност. Главна је невоља, што многе општине још нису у стању да плаћају своје учитеље по школ. уредби од 1872. год.

— Из Сараволе нам јављају, да је тамошња српска општина у ванредној скупштини својој, држаној 21. септембра о. г., једногласно закључила и саборском одбору представку послала, којом моли, да се српски народно-црквени сабор што пре сазове. Достављена нам је и дотична представка. Немогући је због одмереног простора нашег листа и нагомиланог материјала у целини донети, саопштавамо само толико, да сараволска општина, позивајући се у представци својој на то, да прошли сабор није посвршавао, јер није могао, толике журне послове, а на особито на то, што је умировљењем патријарха и постављењем бачког владике за администратора митрополије створено нередовно стање у нашој автономној управи, чему би сабор требао и морао лека потражити, — моли на основу зак. чл. IX. од 1868. год. да се сабор што пре сазове.

ТЕЛЕГРАМ „ЗАСТАВИ".

Цетиње, предан 16. окт. 6 сати 20 м. стигао 17. окт. 8 сати 35 м.) **Пуковник Бедрибег послан од турске владе ради договора о модалитетима, (начину) предаје Улциња. Данас је дошао до Ријеке, одкуд је овамо послао писмо, позивајући нашу владу да пошље делегате, изасланике, у Ријеку на састанак и договор.** (Доспело само за један део бројева. У.)

НОВИЈЕ.

О ујућиньском питању имају ове новије вести:

— Старој „Преси" телеграфишу из Дубровника: По једној скадарској вести портин закључак о Ујућиńу скрушио је Арбанасе. Мисли се, да ће толико мање отпора бити, што су се арбанашке чете, од како се демонстрациона флота појавила, са свим разбиле и разишле, тако да ако у Ујућиńу има тек шака Арбанаса.

— Из Беча јављају 2. о. м., да су Риза-паши већ послане заповести, нека са заповедником црногорским углави војено-техничке модалитете за предају Ујућиња. Риза паша већ је започео дотичне преговоре с Божом Петровићем.

— „П. Л." јављају, из Беча, да се само собом каже, да од демонстрације бродова не ће бити ништа, како се мирним путем реши ујућиньско питање, јамачно ће онда у опште у акцији сила наступити отпочивка.

— „Пол. Кор." јавља, да су више њих посланика 1. о. м. искали од Асим-паше разјашњења нарочито о напутцима, што су Ризи паши послани, и о суштини пројектоване конвенције с Црном Гором. Асим паша одговорио, да је Порта вољна, не само варош Ујућиń да преда, него и округ уциньски; даље да је Риза паша упућен, да предају мирно обави, и да се због уговора о ком је у ноти реч, предаја не ће одложити, по што тим уговором треба да се уреде модалитети предаје.

— Турски ђенерао Хусни паша бави се већ неколико дана у Бечу, договара се по налогу

турске владе са заједничким војеним министром ради издавања оружја, које је Аустро-угарска војска за време окупације по Босни и Херцеговини узаптила. Хусни паша се већ више пута разговарао с гр. Билант-Рајтом, те као што „П. Л“. из Беча јављају, има изгледа, да ће се та ствар на задовољство обе стране решити.

— „Стара „Преса“ доноси, да су се руски агенти у Лондону и Паризу распитивали, како би се могла успоставити автономија Босне и Херцеговине.

— Француске коморе састаће се јамачно 9 новембра по рим.

— У Лондону се говори, да енглеска влада намерава, да воће аграрне агитације у Ирској оптужи због завере. Влада је у Ирској учинила нужне војене мере, да би спречила немире. У западном делу Ирске појачане су војничке посаде.

— Из Цариграда се проноси вест, да ће се јерусалимски округ преустројити у палестински вилајет.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

НАЈНОВИЈА НАКЛАДА КЊИЖАРЕ БРАЋЕ ЈОВАНОВИЋА
У ПАНЧЕВУ.

ПАНЧЕВАЦ
КАЛЕНДАР ЗА НАРОД
за 1881.
Са више слика.
Година десета.
30 н.
Препродавцима за готово по **20 н.**

НАДЕЖДА
Приповетка из руског народног живота.
Превео **Л. П.**
20 н.

СТО ПРИЧА
ЗА ПОУКУ И ОПОМЕНУ
малој и доброј деци
Скупио, превео и прерадио
Лука Поповић.

ПРАВИЛА
ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ.
II. свеска:
Правила васионских сабора
I.
Српски превод с тумачењем.
од проф. **Н. Милаша.**
ф. 1.20.

ГВОЗДЕНА ОБРАЗИНА
или
СТАРИЈИ БРАТ КРАЉЕВ.
Приповетка за народ.
По немачком.
20 н.

РЕЧНИК
СРПСКОГ И НЕМАЧКОГ ЈЕЗИКА.
Саставио
Ђ. ПОПОВИЋ.
II. део: српско-немачки.
Велика 8-на. Преко 28 табака фор. **3.60**
елегантно везан фор. **4.60.**
Први део овога ваљаног речника, **немачко-српски**, изишао је пре 2 године и стаје фор. **3.**— елегантно везан фор. **4.**—
Ко 8 претплатника скупи добија 1 примерак на дар.

ЦИГАНСКИ КНЕЗ
ПРИПОВЕТКА ЗА НАРОД.
По немачком.
20 н.

КИТА ЦВЕЋА
за добру децу.
Са илустрованим корицама
и многим бојадисаним сликама.
10 н.

ДЕЧИЈИ ВРТ.
Са илустрованим тврдим корицама
и многим бојадисаним сликама.
24 н.

ЗВЕРНИЦА.
Поука и забава за децу.
Са илустрованим корицама
и многим бојадисаним сликама.
30 н.

ПРИЧА
О МАЧКУ У ЧИЗМАМА.
Са илустрованим корицама
и великим бојадисаним сликама.
30 н.

ПРИЧА
О ПЕПЕЉУЗИ.
(По народној приповетци.)
Са илустрованим корицама
и великим бојадисаним сликама.
30 н.

ПРИЧА
о црвенкапи.
Са илустрованим корицама
и великим бојадисаним сликама.
30 н.

ВЕЛИКО НОВО ПОДУЗЕЋЕ је **„НАРОДНА БИБЛИОТЕКА“** која ће од октобра, сваких 14 дана у свескама од 4 таб. а по најумеренијој цени од 16 нов. излазити. Доносиће **најодабранија** дела како оригинална тако и у преводу. Претплата на 24 свеске са ф. **3.50** или **7** динара прима се до краја октобра. Поштарину код претплатника сносимо ми. Скупљачи добијају на 8 примерака 1. — Претплатни позив на ово дело, као и на **„ВЕСЕЉАКА“** (збирку шаљивих забава. Цена 50 н. или 1 динар, на 8 претплатника 1 на дар) шаљемо на захтевање бесплатно.

Изишао је из штампе и може се добити
АБУКАЗЕМОВ
ШАЉИВИ КАЛЕНДАР
за просту (и неизображену) годину 1881.

Мото: Ако хоћеш коме
Леп а мален дар,
Најбоље је купи му
Овај календар. **Бен Акиба.**

Пишу Стармалијанци.
Година друга.
НОВИ САД. — ИЗДАЊЕ КЊИЖАРЕ ЛУКЕ ЈОЦИЋА И ДРУГА.
Цена 50 новч.
Препродавцима **25** % рабата.

САДРЖАЈ календара је овај: Календар прави (обични), наш и римски, са тарифом поштанском, за Аустро-Угарску и стране земље и са тарифом телеграфском. За тим шаљиви календар са шаљивим белешкама код сваког дана у години. Затим ове ствари: Грађа за буквар нашој дечици, да боље науче мађарски (продужење из „Стармалог“); Разлике (са осам слика); Нове пословице; Беле панталоне, из ђачког живота од К. Костића; Питалице; Несрећан број тринаест (хумореска); Епиграми; То је његово масло, грозан догађај; Спаш-Пелина придика Гаји лецедеру; Из анакомичког музеума (са три слике); Хвалисави Јанко од пок. проте Милана Костића; Боље с миром него с чиром, шаљива слика из прошлости од Св. Ђ. Г—ића; Вашари по нашем (абукавемовом) календару; ВАШАРИ (по правом календару.)

Књижара Луке Јоцића и друга
у Новом Саду.

Изишао је

ЛЕТОПИС
МАТИЦЕ СРПСКЕ

уређује га
А. ХАЦИЋ.
књига 123.

Преглед. I. Основа лепоте у свету с особитим обвиром на српске народне песме. Написао др. Лава Костић. (Наставак.) II. Невеста Љутица Богдона. Спев Милорода П. Шапчанина. III. Матица Српска. Трећа доба. (1843—1848). У спомен матичине педесетогодишњице пише А. Хаџић. (Наставак.) IV. Мађеха. Студија из нашег друштва. Од дра Милана Јовановића. V. Два прилога из г. 1727. за повесницу српског народа. VI. О намастиру Марчи. (По архивним изворима.) Од Ђорђа Рајковића. VII. Књижевност: Приповетке Милорада П. Шапчанина. Трећа књига. Оцена Милана Савића. VII. Матица Српска: Главна скупштина 18. (30) августа 1877. Имењик „Матице Српске“ за годину 1877—8: (Часници, питомачко надворништво у Будим-Пешти, управни одбор, књижевни одбор, списак свих питомаца под управом „Матице Српске“).

Курс бечке берзе 4. (16.) окт.

Сребро — — — — — — — — — — —	—.—
Ц. кр. дукати — — — — — — — —	5.64
Наполеондори — — — — — — — —	9.40
Немачке марке — — — — — — — —	58.10

Изјава
свима претплатницима и предбројницима „Певаније“ Змај-Јов. Јовановића.

Усљед силних ургенција на књижаре г.г. браћу М. Поповића, издаваче „Певаније“ Змај-Јов. Јовановића у погледу даљег штампања „Певаније“ изјављујемо овим, да је цео рукопис у нашим рукама и да је штампање прекинуто с тога, што су се стара слова многим штампањем похабала а наручена нова слова још нису стигла.

У Новоме Саду 4. (16.) октобра 1880.

Српска народна задружна ШТАМПАРИЈА.

ОБЈАВА ЗА ЗУБОБОЛНЕ.

Слободан сам мојим поштованим клијентима као и осталој п. т. публици до знања ставити, да ћу 12. (24.) октобра стићи у Нови Сад у гостиону „царице Јелисавете.“

С поштовањем
Др. В. ДИК,
зубни лекар.

ОГЛАСИ.

ДОБАР ЕКОНОМ земљеделац за усеве сваке струке, вешт баштован воће садити и каламити, баште цвећем и лејама у фигурама украшавати, вичан виноград садити и обделавати. Носи са собом преко стотину разни семена за башту, винове лозе са жилама за сађење винограда, тражи себи сигурну службу и трајно станиште, ожењен је, има и једно дете за послугу дорасло. Коме треба овакав вешт и добар човек, нека се устмено или писмено обрати ђи Александри Керчевић, гостиона код златног голуба, темеринска улица у Н. Саду

Најбоља лечећа средства за уста и зубе.
Права др. Попа анат. вода за уста
и
Др. Попа анатер. зубно тесто
као и
аромат.-медиц. биљни сапун
који улепшању лица доприносе и сваковрстне пеге на лицу одстрањује.

Г. Др. Ј. Г. ПОПУ ц. кр. двор зубном лекару Беч I. Bognergasse Nr. 2.

Умољавам Вас да ми пошт. поузећем 4 флаше од Ваше изврсне анат. воде за уста, 4 кутије анат. зубног теста, од ког су зуби увек бели и чисти као и 4 ком. аром.-медиц биљног сапуна, који је најбоље сретство за улепшање лица, што скорије припослати изволте.

С поштовањем
Ф. ФРИДРИХ
кр. пруски дворски фотограф у Прагу.

Добити се може: у Н. Саду Ц. Б. Гросингер, М. Максимовић, Г. Плавшић апатекари. Д. Кода, Љ. Стефановић трг. у Панчеву В. Х. Граф, Ф. Рада, Ф. Бауер апат. Т. Арсеновић, С А. Суботић трг. У Београду Ј. Дилбер, Драшкоци апат. У Земуну А. Д. Јовановић трг. Ф. пл. Бенко апат. У Белој Цркви Ф. А. Фајгл. У Вршцу С. Страх, А. Молдовањи апат. У Митровици Цајсергер апат. У Варадину Деодато насл. апат. У Паланци Ц. Харликовић апат. У Петровцу Ј. Ференц ап. У Карловци Л. Страсер апат. У Илоку Ф. Ласло апат. У Вуковару Ф. Кирхбаум, А. Крајчовић апат. У Футогу С. Цвик апат. У В Бечкереку Д. Келнер, Ј. Клески апат. У Иригу Д Веселиј апат. У Тителу А. Цан удова апат.

ТРАЖЕ СЕ два три одраслија дечка за штампарску радњу, тако исто и **две девојке.**

Плата је с почетка сваком 6 до 7 фор. месечно.

Српска народна задружна
ШТАМПАРИЈА
у Новоме Саду.

За нирнберску галантеријску радњу потребујемо једног млађег спомоћника — који је добар детаљлиста. — **Ступање је одма.**

Нови Сад 16. септ. 1880.

БРАЋА М. ПОПОВИЋИ
1—3 код црвене руже.

ОБЈАВА.

Од стране управног одбора за заједничко рукованье ритских земаља, које су у поседу 14 шајкашких општина, овим се до општег знања ставља, да ће се у каћском и ковиљском риту 700 јутара ораће земље, способне за јесењи усев, и 300 јутара ледине за бостане, 25. октобра 1880 и сљедећих дана, свагда у 9 сахата пре подне, на лицу места, путем јавне дражбе, за готов новац, на годину дана под закуп издавати. Дражба ће се отпочети 25. т. м. под Каћом и продужити идући Ковиљу.

Лицитанти нека се нађу на лицу места, где ће и ближа условија савнати.

У Тителу 12. октобра 1880.

А. Јовановић, с. р. тајник. **Сава Станојевић** с. р. председник.

СКОРО ПОКЛОЊЕНО!

Због велики плаћања и напуштања просторија продајемо, од стечајне управе пропале **„велике творнице британија сребра“** примљено велико стовариште

са 75% испод процене,

дакле **скоро поклоњено. За само фор. 6.70,** које нијни половина радне заслуге, добијаду се следећи предмети који су **пређе ф. 30.— коштали** а за бело остануће истих

јамчи се 25 година.

6 **ножева** са особ сеченицом.
6 **виљушака** од прав. енгл. брит. сребра.
6 **тешки кашика** од брит. сребра
6 **кашикица** од финог брит. сребра.
1 **тешка кашика за чорбу** од брит. сребра.
1 **масивна кашика за млеко** од брит. сребра.
6 **фини издуб. тањирића.**
6 **рашљица** од брит. сребра.
3 **лепе масивне чашице за јаја.**
3 **особита тањирића за шећер.**
1 **особита кутија за шећер или бибер.**
1 **цедило за чај** најфиније врсте.
2 **врло лепо чирака.**
2 **фине ставке на чираке** од алавастера.

50 комада. — Сви ти 50 комада заједно коштају

6 фор. 70 н.

Наручбине се извршују по пошт. поузећу чрез г.

Blau & Kann,
General-Depot der Britannia Silber-Fabriken,
Wien, I., Elisabetstrasse 6.

Стотинама захвалница и признателни писама налазе се у нашем бироу на углед свакому.

Код наручбина довољна је атреса:

Blau & Kann, Wien. 4—12

Нек нам буде дозвољено, да високопоштоване госпође домаћице учинимо пажљивима на велику штедњу, која се у томе састоји, да се поред праве кафе

кафа од смокава

кува. Тиме се две користи постигну; 1) кафа добија пријатан укус; 2) цела ствар много јефтиније стане. Тако дакле препоручујемо нашу **кафу од смокава.**

Са 100 фор. јемчимо, да је наш еспап истинит и чист. 105—200

Почем се наш еспап од других подражава; то обраћамо пажњу на наш заштитни жиг. Кафа наша од смокава добија се у белим завитцима са златним натписом Кафу ову од смокве производа творница

Viktor Schmidt & Söhne
у Бечу Wieden, Aleegasse Nr. 48.

Главно стовариште у Новоме Саду у трговини: код **Емериха Дингена и Браће Вагнера.** У Н. Паланки код **Нађ Деже.** Ј. Фриша G. Bienert у Вршцу. Опште аустро-угарско чиновничко друштво за потрошарину у Оршави. А. Бошковић и синови Панчево. Адалберт Шверер у Филипови.

SCHUTZ-MARKE S&S REEL

БОНБОНИ
ОД
БОКВИЦЕ

за прса, од кашља, од промуклости, од слуза (Schleim), од тако званог магарећег кашља код деце (Keuchhusten.) Такођер против бола у плући и прсима.

Боквица је биљка, коју је бог створио за лек и спасење болујућег човечанства. Биљка ова има у себи ту силу, да лечи грпобољу и душник. Што се тиче нашег производа, јамчимо, да се у овим бонбонима налази чиста смеса од шећера и од сока од боквице. Чинимо пажљивим на наш заштитни жиг (Schutzmarke.)

Victor Schmidt & Söhne

Боквични бонбони по цени од 30 кр. кутвјица могу се добити код:

k. k. Landesbef. Fabrikanten, Wien,
Wieden, Aleegasse 48.

У Н. Саду: код гг. **Г. Плавшића, Е. Дингена; браће Вагнера, Д. Коде; Л. Ц. Јунгингера** у Петроварадину, **Мих. Ритер** Перјамош (Банат) Х. А. Волтман, Н. Ђуришић у Руми, Ђ. Петровић Ириг Јос. Бах у Земуну. Л. С. Месаровић Осеч, Ј. Фриша у Вршцу, Опште аустро-угарско чиновничко друштво за потрошарину у Оршави. В. Стефановић Бела Црква. В. Лазаревић Сурчин. Rud. Reich, B. Pipel, Verбce, Г. Еленер Варјаш.

НА ЗНАЊЕ.

Јављам пошт. публици, да сам услед јефтиног купа од јесењих и зимских мушких, женских и дечијих одела, у стању **сваку конкуренцију са јефтиним ценама надмашити,** ипак чиним пажљивим да је сва роба покрај све јефтиноће од најбоље струке и по најновијем укусу и крају, зато умољавам да би се о истинитости увјерити могли за посјету моје трговине, која се налази **у главној улици бр. 857. до златне звезде.**

8— С поштовањем
МОРИЦ БАУЕР.

Одговорни уредник **др. Милан Ђорђевић.**

Српска народна задружна штампарија.